

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Vår ref.
19/02778-6

Deres ref.
19/1892

Dato
19.09.2019

NMBUs svar på høring av endringer i rovviltforvaltningen

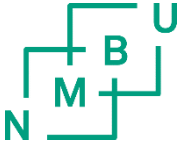
Vi viser til deres brev datert 6. juni 2019. Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) ønsker å komme med noen innspill til de foreslåtte endringene.

1. Naturmangfoldloven § 17 annet ledd – Nødvergebestemmelsen

NMBU har ingen kommentar.

2. Naturmangfoldloven § 26 b – Etablering av uavhengig rovviltklagenemnd

Den foreslåtte klagenemnda bør inkludere eksperter med den nødvendige faglige kompetansen til å evaluere konsekvensene av beslutninger som vedtas, med hensyn til populasjonenes levedyktighet (population viability) og forvaltningsmål (bestandsmål). Ettersom forslaget til endringer (punkt 3 nedenfor) også inkluderer en overgang til større administrative regioner og (halv)nasjonale bestandsmål, vil avgjørelser på klagesaker måtte legge til grunn et større perspektiv, ikke bare lokale forhold og virkninger. Vi gjør oppmerksom på at det vil kunne bli utfordrende å finne kvalifiserte eksperter til å delta i en uavhengig klagenemnd, ettersom personer tilknyttet rovviltnemnder og rovviltforvaltningen vil være inhabile. I praksis vil ekspertene i stor grad måtte hentes fra akademiske institusjoner, der antall eksperter og ressurser er begrensede.

3. Rovviltforskriften §§ 4 og 5 – Antall forvaltningsregioner for rovvilt

En endring i retning av større forvaltningsregioner er i utgangspunktet positivt, fordi store rovdyr bruker store hjemmeområder (home range) og har kapasitet for spredning over store avstander. Imidlertid er det i forslagene lagt opp til at grensene for de foreslåtte forvaltningsenhetene fortsatt skal følge administrative grenser, i stedet for geografiske / biologiske grenser. Det er uklart hvordan (i hvor stor grad) de nye grensene for de foreslåtte forvaltningsregionene korrelerer med utbredelsen av store rovdyr. Vi anbefaler en faglig vurdering av den romlige fordelingen av populasjonene av store rovdyr i Norge – inkludert vurderinger av fordelingen i forhold til potensielle kjerneområder i Sverige – for å finne ut om de foreslåtte forvaltningsregionene er et tilstrekkelig kompromiss mellom behovene for biologisk meningsfulle enheter, og den eksisterende romlige konfigurasjonen av de administrative regionene.

I denne forbindelse er det relevant å nevne et pågående prosjekt (RovQuant) ved Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning (MINA) ved NMBU som utvikler analyseverktøy for å generere årlige bestandstetthetskart for jerv, bjørn og ulv ved hjelp av overvåkningsdata samlet i Rovbase, den skandinaviske databasen for store rovdyr. Modellprediksjonene er hovedsakelig basert på data samlet ved bruk av ikke-invasive genetiske metoder (innsamling av avføring og annet DNA-holdig materiale). Materialet blir samlet inn av Statens naturoppsyn (SNO) i Norge og Länsstyrelser / jegere / allmenheten i Sverige hvert år. RovQuant er finansiert av og utføres i nært samarbeid med Miljødirektoratet og Naturvårdsverket. Kart over bestandstetthet (populasjonsnivå) for ulv over hele Skandinavia er allerede klare (Bischof et al. 2019) og tilsvarende kart for bjørn og jerv vil være ferdige innen desember 2019. Disse kartene vil kunne danne et viktig kunnskapsgrunnlag for å avgrense store forvaltningsregioner for rovdyr. I tillegg kan kartene være nyttige for beslutningstaking og koordinering mellom administrative enheter med tanke på implementering av felles bestandsmål og avgrensning av "soner" ("arealdifferensiering"). Se også neste punkt.

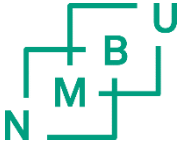
Referanse:

Bischof, R., Milleret, C., Dupont, P., Chipperfield, J., Åkesson, M., Brøseth, H., and Kindberg, J. 2019. Estimating the size of the Scandinavian wolf population with spatial capture-recapture and conversion factors - MINA fagrapport 57. 80 pp.

4. Rovviltforskriften §§ 4 a og 6 – Felles bestandsmål og arealdifferensiering for flere rovviltregioner

Fra et faglig perspektiv støtter vi forslaget om større forvaltningsregioner, fordi dette er et steg i retning av forvaltning på bestandsnivå. Se også våre innspill til punkt 3 over. Her er det viktig å vurdere hvilken effekt bestandsmål på stor skala – det vil si, (halv)nasjonalt nivå – har på den romlige fordelingen av populasjonene:

1. Endringer i en gitt region bør ikke redusere muligheten for å nå de overordnede bestandsmålene. Dersom det for eksempel i en stor region legges

mye innsats i å holde bestandene nede (eller på 0), kan det bli umulig å kompensere for dette i andre regioner.

2. Det må tas hensyn til "source-sink" dynamikk: Forhøyet dødelighet forårsaket av økte kvoter kan bli maskert av en innvandring av nye individer fra nærliggende områder. Ved vedvarende høye nivåer av uttak, kan lokal forvaltning påvirke bestandene også utenfor regionale eller til og med nasjonale grenser.

3. For bjørn er det viktig at forvaltningsvedtak tar hensyn til at bjørn i Norge utgjør en liten del (ca. 5%) av den skandinaviske bjørnebestanden, som har sine kjerneområder i Sverige. Svensk bjørneforvaltning vil derfor påvirke den norske delen av bjørnebestanden.

4. Den romlige populasjonsdynamikken bør også tas i betraktning: Noen områder er mer produktive (høyere rekruttering og / eller overlevelse), og endringer i forvaltning av disse områdene kan ha en uforholdsmessig stor effekt på den samlede populasjonsdynamikken og muligheten til å nå bestandsmålene.

5. Inndeling av en arts område i soner med lave og høye nivåer av aksept for store rovdyr, kan føre til fragmentering av rovdyrpopulasjoner og tilhørende skadelige effekter på populasjonsdynamikk og genetisk mangfold (utavl).

I tillegg vil vi bemerke at størrelsen på hjemmeområdene (home range) sannsynligvis varierer langs en nord-sør gradient også for bjørn og jerv, ikke bare for gaupe. Videre vil vi bemerke at virkningene av endringer i romlig konfigurasjon og forvaltningsintensitet ikke nødvendigvis vil være merkbare umiddelbart. Eventuelle endringer bør derfor iverksettes med forsiktighet og populasjonene bør overvåkes nøye.

5. Rovviltforskriften § 6 – Landbruksdirektoratet gis rett til å avgi uttalelse til regionale forvaltningsplaner for rovvilt

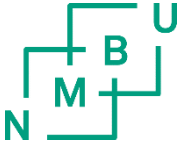
NMBU har ingen kommentar

6. Rovviltforskriften § 18 – Kommuners adgang til å klage på vedtak om felling av rovvilt

NMBU har ingen kommentar

7. Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 29 a og 34 – Fellingsmetoder for jerv

Liberalisering av jakt- og fangstmetoder bør overvåkes nøye for å oppdage potensielle forsinkede effekter på målpopulasjonen. Selv om foreløpig testing i noen avgrensede områder siden 2015 ikke har avdekket noen innvirkning på høstingstallene, kan mer utstrakt bruk av nye jakt- og fangstmetoder medføre betydelige effekter.

Som med enhver høstingsmetode / -verktøy, må man vurdere håndhevbarhet, spesielt med hensyn til arter som ikke er i målgruppen («non-target» arter). Videre vil vi bemerke at ulike segmenter av viltpopulasjonene kan være forskjellige når det gjelder sårbarhet for jakt og fangst. Dette er et utbredt fenomen som man vet kan medføre endringer i populasjonssammensetning. Vi anbefaler fortsatt overvåking av antall og kjønns- / alderssammensetning av individer som fangstes med de forskjellige metodene; jakt uten lys, jakt med kunstig lys, fangst uten elektronisk overvåking, og fangst med elektronisk overvåking. Resultatene fra en slik undersøkelse kan bidra til å gjøre forvaltningen oppmerksom på potensielle endringer i populasjonsstruktur – og dermed også populasjonsdynamikk – dersom mønstre i sårbarhet for høsting endres over tid ettersom mer liberale fangstmetoder blir tatt i bruk.

Med mindre det er klart definert andre steder i eksisterende lovverk / forskrifter, foreslår vi at "morgen" og "kveld" defineres (fra – til). I tillegg bør "umiddelbart" defineres tydelig ved å angi maksimal akseptert forsinkelse mellom en triggerhendelse og etterfølgende fellebesøk.

Vennlig hilsen

Sjur Baardsen
Rektor

Interne saksbehandlere: Professor Richard Bischof og førsteamanuensis
Katrine Eldegard

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.